

Брюксел, 2.10.2012 г.
COM(2012) 565 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
за транспонирането на Директива 2009/81/ЕО относно обществените поръчки в
областта на отбраната и сигурността

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

за транспонирането на Директива 2009/81/ЕО относно обществените поръчки в областта на отбраната и сигурността

I. Резюме

Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно координирането на процедурите за възлагане на някои поръчки за строителство, доставки и услуги от възлагачи органи или възложители в областта на отбраната и сигурността и за изменение на директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО¹ е важен елемент на политиката на Комисията за създаване на един наистина европейски пазар на отбранително оборудване и равнопоставени условия на конкуренция в Европа при възлагането на обществени поръчки, свързани с отбраната. За първи път в нея възлагането на обществени поръчки, свързани с отбраната и чувствителни дейности, се подчинява на специфичните правила на вътрешния пазар, като се насърчават прозрачността и конкуренцията и се гарантира задоволяването на нуждите от доставки във все по-тясна финансова рамка.

По-голямата част от 23-те държави членки, които са транспонирали директивата до юли 2012 г., на пръв поглед са я транспонирали правилно. Преобладаващата част от държавите членки са транспонирали и незадължителните разпоредби за сключване на договори с подизпълнители, които целят по-специално засилване на конкуренцията във веригите на доставки на спечелилите търга оференти. Комисията ще продължи да наблюдава състоянието на транспонирането и съдържанието на националните изпълнителни мерки, с които се гарантира пълно спазване на европейското законодателство. По-специално тя ще предприеме действия за постепенното премахване на компенсациите, които са в противоречие с основните принципи на Договора.

След транспонирането на директивата Комисията ще се съсредоточи приоритетно върху правилното ѝ прилагане в държавите членки. Предизвикателствата ще бъдат различни в отделните държави членки, по-специално в зависимост от капацитета на тяхната отбранителна промишленост. Осигуряването на лоялна и открита конкуренция в целия Съюз обаче е предпоставка за създаване на равнопоставени условия за европейската промишленост и ефикасен европейски пазар в областта на отбраната.

В същото време Комисията продължава да проучва заедно с държавите членки и Европейската агенция по отбрана въпроса как да се подсили вътрешният пазар в този сектор, който е от стратегическо значение за Съюза.

¹ ОВ L 216, 20.8.2009 г., стр. 76 („директивата“).

II. Въведение

Заедно с Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за опростяване на реда и условията за трансфер на продукти, свързани с отбраната, вътре в Общността (или трансфери на отбранителни продукти в рамките на ЕС)² посочената директива е важен принос за създаването на наистина европейски пазар на отбранително оборудване и за укрепването на европейската отбранителна технологична и промишлена база.

Пазарите в областта на отбраната и (в по-малка степен) на сигурността са много специфични пазари. Клиентите са предимно от публичния сектор (при сигурността изцяло), и както отбраната, така и сигурността са от национална компетентност. Освен това разходите за отбраната и капацитетите на отбранителната промишленост са много концентрирани в само няколко държави членки. Поради естеството на продуктите пазарите са силно регулирани, някои дружества са от стратегическо значение и решенията за възлагане на обществени поръчки често се определят също така и от политически и стратегически съображения.

Директивата предвижда правила за обществени поръчки, разработени специално за оборудването за целите на отбраната и сигурността, а именно адаптирани към тяхната чувствителност и сложност. Тя включва конкретни разпоредби относно сигурността на доставките и сигурността на информацията и дава възможност за неограничено използване на най-гъвкавата процедура за възлагане на обществени поръчки. Сега държавите членки разполагат с правила, валидни за целия ЕС, които могат да прилагат по отношение на сложни и деликатни операции, без да излагат на риск своите законни интереси в областта на сигурността. Поради това поръчки в областта на отбраната по принцип следва да не се възлагат вече извън правилата на вътрешния пазар чрез позоваване на клаузата за изключение в член 346 от ДФЕС. Това би трябвало да доведе до повече прозрачност и конкуренция, което на свой ред би трябвало да насърчи конкурентоспособността и новаторския характер на европейските промишлени сектори и да помогне на държавите членки да удовлетворят нуждите си от доставки въпреки все по-ограничените бюджети.

Директивата трябваше да бъде транспонирана от държавите членки до 21 август 2011 г. С настоящия доклад се изпълнява член 73 от директивата, който изисква от Комисията да представи доклад „за мерките, предприети от държавите членки с оглед транспонирането на настоящата директива, по-специално на член 21 и членове 50—54 от нея“.

В доклада най-напред се оценява общото състояние на транспонирането на директивата от държавите членки, преди да се разглеждат решаващите разпоредби за създаването на европейски пазар на отбранително оборудване: приложното поле (член 2); изключенията от прилагането на директивата (членове 12 и 13); разпоредбите за подизпълнители (членове 21 и 50—54); както и процедури за преразглеждане

² ОВ L 146, 10 юни 2009 г., стр. 1.

(членове 55—64). В него също така се очертава ситуацията относно компенсации, чието поддържане е сериозен риск за правилното прилагане на директивата.

III. Актуално състояние по отношение на транспонирането на Директива 2009/81/ЕО

Три държави членки бяха уведомили Комисията за пълното транспониране на директивата към 21 август 2011 г. и четвърта държава членка е съобщила за пълното ѝ транспониране през септември 2011 г. Поради това Комисията започна производства за установяване на неизпълнение на задължения срещу 23 държави членки (по член 258 от ДФЕС), като им изпрати официални уведомителни писма. В резултат на това до март 2012 г. още 15 държави членки са съобщили за пълното транспониране. За останалите осем държави членки Комисията продължи производството за установяване на неизпълнение на задължения, като им изпрати мотивирани становища. До юни 2012 г. две от тези държави членки бяха напълно транспонирали директивата, а още две държави членки бяха я транспонирали само частично.

До юли 2012г. четири държави членки все още не бяха уведомили Комисията за мерки за транспониране. Комисията възнамерява да отнесе случаите на липсващо или само частично транспониране до Съда, като спазва съответния срок.

Тъй като голяма част от държавите членки са транспонирали директивата със значително закъснение, Комисията все още проверява дали националните изпълнителни мерки са в съответствие с директивата.

IV. Национални изпълнителни мерки относно ключови елементи на директивата

A. Приложно поле на директивата (член 2)

От съществено значение за ефективното прилагане на директивата е националните изпълнителни мерки на държавите членки да се прилагат за всички поръчки, които попадат в приложното поле на директивата. Следователно правилното транспониране на член 2 е ключов елемент.

Съгласно член 2 директивата се прилага за поръчки, възложени „в областта на отбраната и сигурността за: а) доставката на военно оборудване, включително всякакви части, компоненти и/или монтажни елементи за него; б) доставката на чувствително оборудване, включително всякакви части, компоненти и/или монтажни елементи за него; в) строителство и услуги, пряко свързани с оборудването, посочено в букви а) и б), за всеки и всички елементи от неговия жизнен цикъл; г) строителство и услуги, за специфични военни цели, или чувствително строителство и чувствителни услуги“. Следователно предметът на поръчката определя прилагането на директивата.

В областта на отбраната приложното поле на директивата се основава на тази на член 346 от ДФЕС и обхваща по принцип всички договори за обществени поръчки за военно оборудване, услуги и строителни работи. Освен това директивата се прилага за всички чувствителни покупки за целите на сигурността, които включват

класифицирана информация. Всички други поръчки в областта на отбраната и сигурността продължават да бъдат предмет на разпоредбите на Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 година относно координиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки от възложители, извършващи дейност във водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги³ и Директива 2004/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 година относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за строителство, услуги и доставки⁴, които регулират граждански обществени поръчки.

Шестнадесет държави членки са транспонирали член 2, като използват по същество формулировка, подобна на тази от директивата. Шест държави членки обаче са използвали различна формулировка. Само някои от тях биха могли съществено да променят приложното поле на директивата.

Една държава членка, например, е ограничила прилагането на националната изпълнителна мярка до определени възлагащи органи. Следователно поръчки, възложени от други възлагащи органи и попадащи в материалния обхват на директивата, не са включени. Такова различие в подхода представлява риск за равнопоставените условия на конкуренция в Европа при възлагане на всички поръчки, попадащи в приложното поле на директивата, и е несъвместимо с директивата.

Някои държави членки използват специфични национални списъци, за да определят приложното поле на директивата в областта на отбраната. По принцип тези списъци представляват основателни източници за тълкуване на член 2, при условие че те отразяват списъка от 1958 г.⁵ Дали това е така, ще покаже по-нататъшна подробна оценка.

Една държава членка изрично включва т. нар. „продукти с двойна употреба“ в приложното поле на директивата. Съгласно съдебната практика на Съда (дело С-615/10, решение от 7 юни 2012 г.) тези продукти подлежат на по-строгите разпоредби на Директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО, а не на тези на разглежданата тук директива.

Като цяло Комисията все пак се увери, че повечето държави членки са транспонирали правилно член 2. Тя ще трябва внимателно да прецени какви мерки ще бъдат необходими, за да се осигури пълното прилагане на тази разпоредба във всички държави членки.

Б. Изключения от прилагането на директивата (членове 12 и 13).

В членове 12 и 13 директивата предвижда специални изключения от своето приложно поле, в съответствие с член 11 и практиката на Съда тези изключения от прилагането на

³ ОВ L 134, 30.4.2004 г., стр. 1.

⁴ ОВ L 134, 30.4.2004 г., стр. 114.

⁵ Решение за определяне на списъка с продукти (оръжия, боеприпаси и материали с военно предназначение), за които се прилагат разпоредбите на член 223, параграф 1, буква б) от Договора — сегашен член 346, параграф 1, буква б) от ДФЕС (док. 255/58). Протокол от 15 април 1958 г.: док. 368/58.

законодателството на ЕС трябва да се тълкуват ограничително. Следователно е от изключително значение за ефективността на директивата държавите членки да транспонират тези разпоредби правилно.

Съгласно член 12 някои поръчки, възлагани съгласно международни правила, са изключени от директивата. Въпреки че тези изключения се основават на съответните изключения на Директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО, те са адаптирани към специфичната ситуация на отбраната. В член 12, буква в) по-специално се определя, че възлагането на поръчки съгласно специфични процедурни правила на международна организация е изключено от директивата, когато тази организация извършва покупки за свои цели, или когато дадена държава членка е длъжна да възложи поръчките в съответствие с тези правила.

Националните изпълнителни мерки на десет държави членки употребяват същата формулировка на текста като в член 12 от директивата. Тринадесет държави членки обаче са приели различна формулировка, която изглежда не променя материалния обхват на изключенията. Поне една държава членка обаче е разширила обхвата на изключението, посочено в член 12, буква в). Нейната национална изпълнителна мярка не ограничава изключението до покупки за целите на международна организация.

Член 13 съдържа всички други специфични изключения, някои от които са идентични с изключенията на Директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО. Специални изключения в областта на отбраната се отнасят по принцип за поръчки, които включват разкриването на информация (член 13, буква а); поръчки за целите на разузнавателни дейности (член 13, буква б); поръчки в рамките на програма за сътрудничество (член 13, буква в); и поръчки, възложени в трета държава (член 13, буква г). И накрая, едно друго изключение се отнася до поръчки, възложени от правителство на друго правителство (член 13, буква е).

Националните изпълнителни мерки на девет държави членки употребяват същата формулировка на текста като в член 13 от директивата. Четирнадесет държави членки са приели различна формулировка. Що се отнася до член 12, повечето от тези разлики изглежда не променят материалния обхват на този член.

Няколко съществени изменения се отнасят главно до изключение в случай на разкриване на информация (член 13, буква а), както и до изключение в рамките на програми за сътрудничество (член 13, буква в).

В съответствие с член 13, буква а) директивата не се прилага по отношение на *„поръчки, за които прилагането на правилата на настоящата директива би задължило държава членка да предостави информация, чието разкриване според нея противоречи на основните интереси на сигурността ѝ“*. Това изключение се основава на член 346, параграф 1, буква а) от ДФЕС, съгласно който *„нико една държава членка не може да бъде задължавана да предоставя информация, чието разкриване тя счита за противоречащо на основните интереси на нейната сигурност“*. В директивата се изяснява, че когато дадена държава членка не е задължена да предостави информация

по смисъла на член 346, параграф 1, буква а) от ДФЕС, тя не е длъжна да прилага директивата.

С изключение на две държави членки всички са транспонирали това изключение правилно. Едната държава членка не го е транспонирала; другата изключва всички поръчки, при които публикуването би довело до разкриване на класифицирана информация, което надхвърля предвиденото в текста на член 13, буква а). Поръчките, включващи класифицирана информация, са обхванати от директивата и могат да бъдат предмет на конкретни разпоредби, които гарантират сигурността на информацията.

Други съществени изменения в обхвата на специфични изключения се отнасят за член 13, буква в). В тази буква от директивата се изключват някои поръчки в рамките на програма за сътрудничество. Изглежда, че изключението като такова е правилно транспонирано от всички държави членки. Това обаче не важи за задължението Комисията да бъде информирана при сключване на съответното споразумение, предвидено в член 13, буква в). В една държава членка липсва задължението да се информира Комисията, а в друга Комисията следва да бъде информирана едва при приключване на програмата за сътрудничество. Всички други изключения, предвидени в член 13, изглежда са правилно транспонирани.

Тъй като изключенията трябва да бъдат тълкувани стриктно, Комисията ще следи отблизо прилагането на изключения от държавите членки, за да се увери, че никое от тях, особено изключенията съгласно член 12 и изключението за поръчки, възложени от правителство на друго правителство (член 13, буква е), не се използва за заобикаляне на разпоредбите на директивата.

В. Разпоредби за подизпълнители (членове 21 и 50—54 – дял III).

Директивата определя всеобхватни правила при подизпълнение. Тяхната цел е да се засили конкуренцията във веригите на доставки на спечелилите търга оференти. Колкото по-систематично те се използват от възлагащите органи, толкова повече ще подобрят достъпа до пазара в частност за МСП и икономически оператори, установени в по-малки държави, и по този начин ще допринесат за един наистина европейски пазар на отбранително оборудване. Поради това правилата за подизпълнение са основен елемент на политиката на Комисията.

Член 73 изисква Комисията да изготви специален доклад за тяхното транспониране. Такива правила са нови за европейското законодателство в областта на обществените поръчки. В Директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО се казва само, че „възлагащият орган може да постави изискване или такова да му бъде поставено от държава членка, участникът да посочи в своята оферта подизпълнителите, които ще участват при изпълнението на поръчката, и дела на тяхното участие, ако оферентът предвижда подизпълнители“. Съгласно Директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО възлагащите органи нямат допълнителни права за намеса в избора на подизпълнители от главния изпълнител.

Разпоредбите на директивата потвърждават този основен принцип в член 21, параграф 2, но предвиждат и важни допълнителни инструменти на държавите членки и техните възлагащи органи.

Първо, в съответствие с член 21, параграф 3 възлагащите органи могат да задължат спечелилия поръчката оферент да възложи всички или определени от предложените поръчки за подизпълнение чрез конкурсната процедура, описана в дял III от директивата. При транспониране на тази разпоредба държавите членки можеха да решат дали възлагащите органи да имат право да налагат възлагането на поръчки за подизпълнение чрез такъв конкурс или да са задължени да го направят.

Двадесет и две държави членки са дали на своите възлагащи органи възможността да задължат спечелилия поръчката оферент да възлага поръчките за подизпълнение чрез конкурс. Някоя държава членка не задължава своите възлагащи органи да задължат спечелилия поръчката оферент да го направи. Една държава членка изглежда е пропуснала изобщо да транспонира член 21, параграф 3.

Второ, в съответствие с член 21, параграф 4 държавите членки могат да предвидят възможността спечелилият поръчката оферент да възлага задължително части от поръчката на подизпълнители. Транспонирането на тези разпоредби обаче оставено на преценката на самите държави членки. Ако държава членка въвежда задължителното използване на подизпълнители, тя разполага с две възможности: Тя може да даде възможност на възлагащите органи да изискват от спечелилия оферент да работи с подизпълнители или може да ги задължи да го направят. И двата варианта създават допълнителни възможности за бизнес за потенциални подизпълнители.

Трябва да се отбележи, че спечелилият оферент може да бъде задължен да възложи само до 30 % от основната поръчка на подизпълнители и че поръчките за подизпълнение трябва да бъдат възложени чрез конкурсната процедура, посочена в дял III.

Само две държави членки са предпочели да не предвиждат задължителното възлагане на подизпълнители. Всички други държави членки са дали на своите възлагащи органи възможността да изискват подизпълнение, без да ги задължават да го изискват.

Първоначалната оценка сочи, че транспонирането на разпоредбите за подизпълнение от страна на държавите членки е по принцип съвместимо с директивата. Комисията е убедена, че мнозинството от държавите членки са се възползвали от тези възможности за засилване на конкуренцията във веригите на доставки, и изразява увереност, че това ще има положително въздействие върху вътрешния пазар. Тъй като разпоредбите за подизпълнение са важен инструмент за създаване на равнопоставени условия на конкуренция в Европа на пазара в областта на отбраната, Комисията ще следи отблизо изпълнението им от държавите членки.

Г. Механизъм за преразглеждане, членове 55—64

Директивата включва всеобхватен набор от разпоредби, целящи предоставяне на ефективни средства за правна защита на оцетени участници в търга. Тези разпоредби се основават на разпоредбите за координиране на националните системи за преразглеждане при възлагането на граждански поръчки съгласно Директива 2007/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2007 година за изменение на директиви 89/665/ЕИО и 92/13/ЕИО на Съвета с оглед повишаване на ефективността на процедурите за преразглеждане при възлагане на обществени поръчки⁶.

Приблизително половината от държавите членки са транспонирали разпоредбите за преразглеждане в националните изпълнителни мерки на директивата, другата половина са избрали да транспонират тези разпоредби в своите общи разпоредби относно правната защита.

В директивата се предвиждат някои адаптации на общата система за преразглеждане, за да се вземат предвид специалните характеристики на отбраната. Настоящият доклад ще наблегне на двете най-важни промени.

Първо, в член 56, параграф 10 се предвижда, че *„държавите членки може да решат, че конкретен орган е единствено компетентен да преразглежда поръчки в областта на отбраната и сигурността“*, за да се гарантира достатъчна степен на поверителност на класифицираната информация. Разпоредбата съдържа също така конкретни правила за това как [органите] *„следва да съвместяват поверителния характер на класифицираната информация и зачитането на правото на защита“*.

Изглежда, че нито една държава членка не се е възползвала от възможността да предостави съответната компетентност на конкретен орган. Само няколко държави членки са включили специфични разпоредби за разрешения за достъп до информация със значение за сигурността за членовете на преразглеждащия орган. Тези разпоредби се отнасят до възможностите на даден член на преразглеждащия орган да заседава по дадено дело, но не съдържат конкретни правила за предоставяне или поискване на разрешение за достъп до класифицирана информация. Следователно изглежда, че държавите членки не споделят някои от опасенията, изразени в законодателния процес, който е породил специфичните правила на директивата по тази точка.

Второ, в член 60, параграф 3 се предвижда, че даден преразглеждащ орган може да не счете дадена поръчка за недействителна, дори ако поръчката е възложена неправомерно, *„ако ... преразглеждащият орган установи, че първостепенни причини, свързани с общ интерес, преди всичко във връзка с интереси в областта на отбраната и/или сигурността, изискват запазването на действието на поръчката. (...) При всяко положение дадена поръчка може да не се счете за недействителна, ако последиците от недействителността ѝ биха застрашили сериозно самото съществуване на по-мощна програма в областта на отбраната или сигурността, която е от*

⁶ ОВ L 335, 20.12.2007 г., стр. 31.

съществено значение за интересите на определена държава членка по отношение на сигурността.“

Всички държави членки с изключение на две са включили тази специфична възможност да се въздържат от това дадена поръчка да бъде обявена за недействителна.

Първоначалната оценка сочи, че транспонирането на разпоредбите за преразглеждане от страна на държавите членки е по принцип съвместимо с директивата. С оглед на това Комисията очаква, че възлагането на поръчки в областта на отбраната и сигурността ще бъде предмет на ефективно национално преразглеждане.

V. Въздействие на директивата върху разпоредбите на държавите членки за компенсации

В миналото 18 държави членки осъществиха политики на компенсации, които изискват компенсации от чуждестранни доставчици, когато придобиват отбранително оборудване в чужбина. В тези държави членки възлагащите органи бяха принципно задължени да изискват такава компенсация за покупки над определена стойност. Такива изисквания за компенсации са ограничителни мерки, които противоречат на основните принципи на Договора. Те дискриминират икономически оператори, стоки и услуги от други държави членки и възпрепятстват свободното движение на стоки и услуги.

По този начин компенсациите застрашават правилното прилагане на директивата и пречат на създаването на равнопоставени условия на конкуренция в Европа при възлагането на обществени поръчки, свързани с отбраната. Правото на ЕС може да допусне компенсации само по силата на дерогация, основана на Договора, по-специално член 346, параграф 1, буква б) от ДФЕС, т.е. ако дадено изискване за компенсация е необходимо за закрилата на основните интереси на сигурността на държава членка. Когато се възползва от дерогацията, въпросната държава членка трябва обаче да го обоснове за всеки отделен случай.

Следователно Комисията беше в тесен контакт с въпросните 18 държави членки, за да им помогне да премахнат или да преработят своите правила за компенсации. В резултат на това повечето от тези държави членки или са премахнали съответните разпоредби, или са преработили своето законодателство. В такъв случай компенсациите вече не се изискват системно, а само в изключителни случаи, когато са изпълнени условията на член 346 от ДФЕС. Следователно са направени съществени правни промени. Освен това Европейската агенция по отбрана и държавите членки, участващи в нея, поясниха, че техният кодекс за поведение по отношение на компенсациите може да се прилага единствено за компенсации, които са оправдани въз основа на член 346 от ДФЕС.

Сега Комисията ще следи дали тези промени ще доведат до промяна на практика. Тя е убедена, че бързото премахване на дискриминационната практика на компенсациите е необходимо, за да се създаде един наистина европейски пазар на отбранително оборудване. Затова Комисията ще предприеме подходящи мерки, ако няма съответна

промяна. Тя също така ще вземе мерки, ако държави членки продължават да имат правила за компенсации, които са явно несъвместими с правото на ЕС.

VI. Заключение

Целта на директивата е да се създадат равнопоставени условия на конкуренция в Европа, които да се прилагат както за големи, така и за малки държави членки, както и за фирми. Обществените поръчки, свързани с отбраната, са вече подложени на разпоредбите на вътрешния пазар и само по изключение освободени от тях. Следователно държавите членки трябва вече да публикуват възможности за бизнес, да прилагат хармонизирани процедури и постепенно да премахват компенсациите.

Навременното транспониране се оказва предизвикателство за повечето държави членки. Въпреки това по-голямата част от 23-те държави членки, които са транспонирали директивата до юли 2012 г., на пръв поглед са я транспонирали правилно. По-специално Комисията смята за обнадеждаващ признак факта, че много държави членки са транспонирали и незадължителните разпоредби за подизпълнение, като по този начин са се възползвали от допълнителни възможности за насърчаване на конкуренцията.

Последователното и правилно прилагане на директивата е необходимо, за да се укрепи европейската отбранителна технологична и промишлена база. Поради това Комисията ще следи отблизо по-специално използването на изключения и дерогации, както и постепенното премахване на компенсациите. Като цяло този доклад не засяга правомощието на Комисията да започне процедури за нарушение срещу отделни държави членки, чиито национални изпълнителни мерки не са в съответствие с разпоредбите на директивата.

Освен това Комисията ще обърне специално внимание на въздействието на директивата върху отвореността на отбранителния пазар и мощността на европейската отбранителна промишлена база. До 21 август 2016 г. Комисията ще докладва по този въпрос на Европейския парламент и Съвета, както е предвидено в член 73, параграф 2.

За насърчаване на вътрешния пазар в тази област може да са необходими по-нататъшни инициативи с усилията на всички заинтересовани участници, по-специално от държавите членки и предприятията. Комисията, от своя страна, създаде работна група, която да проучи начини за по-нататъшно разработване на европейските политики в сектора на отбраната. Тя ще направи това съвместно с Европейската агенция по отбрана и в тясно сътрудничество с всички останали заинтересовани страни, за да се гарантира цялостна съгласуваност на европейските усилия в една област, която е от стратегическо значение за целия ЕС.